

Mennyit kereshet a nyugdíjas téleszttag?

K. M. rőszket olvasónk a nyugdíjas mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagok foglalkoztatási idejéről érdeklődik. Mint írja, a szövetkezetben arról beszélnek, hogy jövőre a tagok évenként 840, illetve 1260 órát dolgozhatnak, ugyanúgy, mint a munkaviszonyban álló nyugdíjasok. Kéri: adjunk tájékoztatást arról, hogy az új társadalombiztosítási rendelkezések szerint a nyugdíjas tagok a közösen megnyit dolgozhatnak?

Az idén december 31-ig a mezőgazdasági szövetkezetben tagként dolgozó öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjasok nyugdíját a korábbi rendelkezések szerint folyósítják, illetve korlátozzák. Tehát az idén a tagként dolgozó nyugdíjasokra vonatkozó eddigi rendelkezésekben nincs változás. Az új társadalombiztosítási törvény rendelkezéseinek egy része azonban már életbe lépett. Így például arra a nyugdíjasra (öregségi, rokkantsági) vagy termelőszövetkezeti öregségi-munkaképtelenségi járadékra, aki 1 ezer forintot meg nem haladó nyugdíjában (járadékban) részesül, nem vonatkozik semmiféle korlátozás. Vagyis, akinek a nyugdíja vagy járadéka az 1 ezer forint alatt van, az akár munkaviszony, akár szövetkezeti tagsági viszony

keretében — a nyugdíjának felvétele mellett — korlátozás nélkül dolgozhat, kereshet. Az 1 ezer forintos határösszeg szempontjából figyelmen kívül kell hagyni az övezési nyugdíjat, a baleseti járadékot, a családi pótlékot, a házastársi pótlékot, be kell viszont számítani a kivételes nyugdíját.

Az új törvény rendelkezései szerint 1976. január 1-től az 1 ezer forintot felüli nyugdíjak esetében meg kell különböztetni azt, hogy a szövetkezetben foglalkoztatott nyugdíjas nyugdíját 1976. január 1-ét megelőzően, vagy pedig azt követően állapították meg, valamint azt is, hogy öregségi vagy rokkantsági nyugdíjasról van szó, és végül, hogy a nyugdíjas tag fizikai vagy más munkát végez.

Akinek az öregségi nyugdíját 1976. január 1-e előtt

állapították meg, és fizikai munkakörben dolgozik, továbbra is korlátozás nélkül dolgozhat, illetve kereshet ebben a munkakörben. A nem fizikai munkakörben foglalkoztatott öregségi nyugdíjas tag pedig évi 1260 órát teljesíthet az eddigi 1200 óra helyett, s emellett megkapja a nyugdíját is.

Az a tag, akinek öregségi nyugdíját 1976. január 1-e után állapítják meg, ha fizikai munkás, évi 1260 órát, egyéb munkakörben pedig évi 840 órát dolgozhat.

A rokkantsági nyugdíjasokra 1976. január 1-től új rendelkezések vonatkoznak, még akkor is, ha a rokkantsági nyugdíjukat 1976. január 1-e előtt állapították meg. A rendelkezések szerint a rokkantsági nyugdíjas 840, illetve fizikai munkakörben 1260 órát dolgozhat. Ha ennél többet dolgozik, a rokkantsági nyugdíj egyharmadára jogosult.

Ha a nyugdíjas a szövetkezetben munkaviszonyban állóként dolgozik, akkor — függetlenül beosztásától — évenként évente 840 órát dolgozhat.

Dr. V. M.

Szomszédolás

Tallózás a szocialista országok sajtójából

Könyvek és drámák

N. Leszjucsevskij, a Szovjet Írószövetség Kiadó-vállalatának igazgatója bejelentette, hogy a vállalat a jövő évben 410 könyvet ad ki, összesen 17 millió példányban. A kiadványok 36 százaléka fordítás — a Szovjetunióban élő 41 nemzetiségű irodalmi alkotásainak orosz nyelvű tolmácsolása, 25 százaléka már megjelent művek második vagy harmadik kiadása, a többi pedig új alkotás, és többségük a jelentősebb alkotásokat álló állandó kapcsolatban áll a fiatal szerzőkkel, és ennek eredményeként 1976-ban tíz prózai és hat költő első művét adja ki. Ennek ellenére továbbra is az a probléma, hogy kevés az eredeti mű, és az illetékesek különösen a könyvek grafikai kivitelezését bírálták.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma és az írószövetség közösen vitatták meg a színházi műsorpolitika kérdéseit. Megállapították, hogy a XXIV. kongresszus új ösztönzést adott a színműíróknak, de a színműirodalom helyzete még mindig nem kielégítő, és nem tudja kielégíteni a nézők megnőtt igényeit sem.

Különösen kevés mű szól a jelenről, a bemutatott művek némelyikének pedig alacsony volt az eszméleti-művészi színvonala. A jövőben a szövetkezetek folyóiratai nyomtatásban közlik az új színdarabokat, a Lityeratur-naja Gazeta pedig rendszeresen elemzi a megjelent műveket, és felhívja a Jelenkori Drámák Almanach-ja kiadását. Az új műveket színpadra állító rendezőket különíjjal jutalmazták. (Vecsernaja Moszkva)

Ecce homo

A közelműtben jelentette meg a pozsonyi Madách Könyvkiadó Szabó Gyula „Ecce homo” című nagyala-

kú albumát, amely a nemrég elhunyt kiváló művész legjelentősebb grafikai sorozatait teszi közzé.

Szabó Gyula grafikai köztől azokat a sorozatokat választották ki, amelyek vagy közvetlenül kapcsolódnak a felszabadulás harmincadik évfordulójához, vagy pedig az eltelt harminc év eseményeihez fűződnek. Az album legjelentősebb sorozata a című „Ecce homo”.

A művésznak ez a kulcsfontosságú alkotása azokban az éveken született, amikor a világ lassan kezdett magához térni a második világháború okozta borzalmakból, veszteségeiből és erőt gyűjtött az új, békés élethez.

A művészetbarátok néhány nap alatt felvásárolták ezt a nagyszerű, forradalmi tartalmú, kitűnő nyomdai kivitelben előállított albumot, melyből 500 példány a magyar könyvesboltokba is eljutott a Corvina Kiadó jóvoltából. (Madách Kiadó, Bratislava, 1975)

Százéves a bukaresti Nemzeti Színház

A mai Calea Victoriei-en állt az az üres telek Bukarestben, amelyen később felépült a bukaresti Nemzeti Színház. 1835-ben vásárolták meg, Heliade Radulescu kezdeményezésére a hatalmas telket, de a nagyszerű terv megvalósulását számtalan akadály nehezítette, leginkább a kultúrájában és nyelvében elidegenedett bojárjárság közönye a román nyelvű színjátszás iránt.

Végül 1843-ban rendelet jelent meg és tereprendezésel lassan megvalósult a Nemzeti Színház felépítése. Ezután is csak három évvel később kezdődtek meg a munkálatok. 1848. nyarán már félméteres „magasságban” álltak az új művészeti intézmény falai; akkor ki-tört a forradalom, Bibescu azt állították, egyáltalán nem fáradnak el a forgalomban,

s a zavaros időkben az építkezés nem folytatódott tovább.

A forradalom után fejezték be az építési munkálatokat. 1852. december 31-én Costache Caragiale, a neves író és Wachmann János igazgatása alatt megnyitott új színház, a Teatrul National, azaz akkoriban a kormány rendeltetése a Teatrul Mare. És ez az elnevezés a lelkes hazafiak küzdelme és a román színjátszás gyors fejlődése ellenére csaknem negyedszázadon keresztül ott is maradt.

Száz évvel ezelőtt, 1875-ben román színészek bátor kezdeményezésére új köntösbe öltöztették a Teatrul Mare-t. Az addig ötszáz helyes nézőteret ezerszemélyesre bővítették. Az épület homlokzatára bronzbetűkből feltették a Teatrul National feliratot.

A Teatrul National épületét a második világháború vihára rombolta le. (Romania Libera)

R. T.

Tíz kérdés — tíz válasz

A belvíz által elpusztított 1800 lakás újjáépítéséről

E lap hasábjain már többször foglalkoztunk azzal, hogy a belvizek milyen károkat okoztak, miként folyt a védekezés, s milyen szervezettel láttak hozzá a károkok felméréséhez, fölbecsüléséhez, összesítéséhez a tanácsok műszaki osztályai, illetőleg a kárbeosztó bizottságok. Ezúttal azokat a kérdéseket gyűjtöttük csokorba, melyek a lakóházak újjáépítésével kapcsolatosak. Ezekre a megyei tanács vb építési, közlekedési és vízügyi osztályától kaptunk választ.

— Hány kárbejelentést kellett a bizottságoknak megvizsgálni?

— Megyénkben több mint 4 ezer 600 kárbejelentéssel kellett foglalkozni. A tanácsok műszaki apparátusai lényegében elvégezték a károkok felmérését. A belvíz alaposan megrongálta a lakóépületeket. Ezért 1800 lakást (családi házat) újjá kell építeni, és 1500-nál többet pedig helyreállítani. Az esetek egy részében — 8—900 helyen — nem állapították meg károsodást, s akadtak háztulajdonosok (néhány százan), akik kétszer is jelentették épületkárukat.

— A lakóházak egy része ugyanott nem építhető újjá, mivel építési tilalom vagy a terület mély fekvése nem teszi lehetővé. Cserélték tudnak-e adni részükre?

— A tanácsok megtették a szükséges intézkedéseket — hozzáállták a kisajátításhoz —, hogy a belvízkárosultak megfelelő cseréltetel kaphassanak melőbb. Makón, Szegeden és Vásárhelyen mintegy 250 személy tart igényt erre. A telekhez folyamatosan, ahogy a kisajátítás halad, jutnak valamennyien hozzá az erre jogosultak.

— A lakásukat újjáépíteni szándékozók segítséget kapnak-e a tervek beszerzéséhez, a tervezéshez, s az építkezés engedélyezéséhez?

— A kárbejelentés során az tisztázódott minden esetben, hogy a ház annyira megrongálódott-e, hogy újjá kell építeni, s ha igen, akkor a meglévő, vagy a cserébe kapott telken foghat hozzá az építkezéshez. Ezt követően legelőször tervekkel kell be-szerezni. Nagy segítséget ad ehhez az Építésiügyi-Tájékoztatói Központ szegedi ki-rendeltsége (Bocska u. 11. sz.). Több títustervből lehet választani. Eddig mintegy 800-an vettek tervet ennél a ki-rendeltségnél. Ahhoz képest, hogy 1800 lakás újjá-építése szükséges, kevesen

gondoskodtak eddig tervről. A títusterveknek helyszínré való adaptálását (alkalmazását) magántervezők végzik el általában. Osztályunk felkérésére a Csongrád megyei tanács tervező vállalat díjmentesen elvégzi az arra rászoruló részére az adaptálást. (Eddig alig 25—30-an kérték ezt!) Osztályunk időben tájékoztatta a magán-tervezőket a kárbeosztással kapcsolatos tervezési teendőkről, s azt kérte tőlük, hogy gyors, de pontos és jó munkát végezzenek. Feltétlenül kell szólni arról is, hogy a helyi tanácsok műszaki osztályai tanácsaikkal, javaslataikkal mindenben segítik az építkezőket, s így azal is, hogy a belvízkárt szenvedettek új házuk építési engedélyének elbíráláskor soronkivüliséget élveznek, vagyis ügyüket gyorsított eljárással bírálják el.

— Eljutottak hozzánk olyan panaszok, melyek a tervezők „magas díjszabásait” sérelmezik. Tulajdonképpen mit kérhet — és fogadhat el — a magán-tervező a títusterv adaptálásért, illetve a költségvetés készítéséért?

— Jogsabály határozza meg, hogy mennyit kérhet a magántervező. Egy példa! Ha az építendő ház költsége 250—300 ezer forint, akkor maximum 1400—1500 forint számítható fel. (A títusterv vásárlásának költsége az építőt terhel!) — És abban az esetben mi a tarifa, ha egyedi terv készült?

— Belvíz által megrongált házak újjáépítése általában títustervek alapján történhet, ez alappfeltétel a hitelhez. Városrendezési okból kérhető az egyedi terv engedélyezése. Tehát csak kivételesen! Egyébként a magán-tervező — ha egyedi kivitel tervet készít — a fenti példában szereplő ház értékének megfelelően, s 1:100-as léptékben; akkor 2 ezer forint a tervezési díj összege.

— Arra van-e lehetőség, hogy OTP-társasházban kérjen magának lakást az, aki eddig családi házában lakott ugyan, de az új ház építésébe nem akar belezárni?

— Nemcsak lehetőség van erre a megoldásra Makón, Szegeden és Vásárhelyen, hanem arra is felhívjuk a figyelmet a kérdés kapcsán, hogy a többszintes lakóházban a lakás nélkül maradt károsultak hamarabb berendezhetik új otthonukat, mintha új családi ház építésébe fognának. Vagyis ez a megoldás nemcsak a megdélés, hanem a gyorsabb építés miatt is kedvezőbb, mint az új házat építeni. Aki ezt a megoldást választja, az mielőbb jelentse be igényét a helyi tanácsnál, ahol kérelmét szociális helyzetének megfelelően bírálják el.

— Már ismertettük a hiteltelteleket, de talán nem hiábavaló néhány fontosabb tudnivalóra utólag felhívni a figyelmet! Talán kezdjük azzal, meddig lehet a hitelkérelmeket benyújtani?

— Legkésőbb szeptember 30-ig lehet benyújtani a hitelkérelmeket a helyi OTP-kioknál. A belvízkárt fel-számolásához szükséges hitelek az OTP-nál rendelkezésre állnak. A hitelkérelemhez kell: a kárról készült adat-felvételei lap, építési engedély, tételes költségvetés, telekkönyvi szemle, továbbá az OTP által meghatározott kölcsönokmányok (kitöltött állapotban történő) benyújtása.

— Csaknem minden építkező fejében megfordul a kérdés: lesz-e elegendő építőanyag? S időben érkeznek-e?

— A megyei tanács illetékes szakigazgatási szervei a szükséges nagyobb mennyiségű építési anyag szállítása érdekében intézkedtek, meg-hozzá eredménnyel. Így az Alföldi TŰZÉP Vállalat részére a központi szervek biztosították a szükséges disz-pozíciókat. Az anyagok szállítása folyamatos. A gyártó cégektől — gyáraktól — függ, azok kötelezettségteljesítésétől, hogy megérkezik-e minden szükséges építési anyag. Fontos tudnivaló: a hitellel-vél birtokában nyomban cél-szerű felkeresni a helybeli TŰZÉP-telepet, és szerződést kötni a szükséges anyagok szállítására. A tanácsok egyébként — az építési engedélyek birtokában — átad-ják a névsort és anyagszükségletet a TŰZÉP-telepvezetőknek. A belvízkárosult építkezők más építőkkel szemben soronkivüliséget, vagyis előnyt élveznek.

— Ki építse fel a házat? Akad-e elég vállalkozó? S ha nem? Mi a teendő?

— Az érvényben levő jog-szabályok szerint a kárt szenvedettnek kell építet-től gondoskodnia. Ha ez nem sikerül, nincs olyan szövet-kezet, kisiparos, aki elvállal-ná a házépítést, akkor ezt nyomban jelentse a helyi ta-nács műszaki osztályán in-tervezés céljából.

— Összegezve: melyek a legfontosabb teendők?

— Tétovázás nélkül dönteni, hogy családi házas vagy társas lakást akarnak új otthonul. Várakozás nélkül be-szerezni a szükséges enge-délyeket, megkérni a kedvez-ményes OTP-hitelt, és hala-déktalanul beszerezni az anyagokat. A TŰZÉP-telepek szűk rakterülettel rendelke-znek, ezért onnan azért is célszerű a saját telekre szállítani az anyagokat, hogy az újabb szállítványokat fogad-hassák. Az lenne a jó, ha a családi házak zöme még a tél beállta előtt tető alá ke-rülne.

Kocsis Éva

Bálint Gyula

Mire jó az autó?

Elérte a félmilliót hazánkban a személygépkocsik száma. Ha ezt az 500 ezres tételel negyvel, azaz a gépkocsikban levő férőhelyek számával megszorozzuk, kiderül, hogy kétmillió ember élvezheti az autózás örömeit. Miért törekszenek egyre többen arra, hogy saját gépkocsijuk legyen, s mire jó egyáltalán az autó?

Sokan arra esküsznek, legnagyobb előnye, hogy biztosítja az önkímélő életmódot, lerövidíti munkabajárásukat a közlekedésre fordított időt. Még többen, főleg a férfiak, a legjobb kikapcsolódásnak érzik az autózást. Azt állítják, egyáltalán nem fáradnak el a forgalomban,

sőt, pihentetően hat rájuk a gépkocsi vezetése.

Elég sok minálunk a felszabadult idejével, szabad szombatjaival, vasárnapjaival mihez kezdeni nem tudó, már-már unatkozó család. Még a gépkocsi-tulajdonosok között is sok az otthon ülő. Pedig akár a rokonok, ismerősök, jó barátok meglátogatására, egy kis önefeledt beszélgetésre is érdemes igénybe venni. Sokak számára még mindig csak térkép e táj, mert az járja, hogy „kár a benzinnél”, holott ára búsán megterül abban a kikapcsolásban, amit akár a legrovidebb autós túra is nyújt.

Az autó arra is jó, hogy többet és tartalmasabban le-

gyen együtt a család, szülők és gyermekek közelebb kerüljenek egymáshoz, és kitörjenek a tévénézés szótlan, „szemragógumi” fogyasztásából. Az együtt töltött napokon sok örömet és élményt tudunk nyújtani gyermekeinknek.

Akkor nem pusztán „tartós fogyasztási cikk” a gépkocsi, hanem az életmódunkat formáló és kiteljesítő eszköz, ha minél többet mutat a kilométerórája, és ha minél többen ülnek benne. Ne tiszteljük az autót, s ne kíméljük a házuk előtti parkolóban elfektetve, mert akkor értelmetlen volt minden áldozatunk, amit azért hoztunk, hogy hozzájussunk.